

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 97/2018-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Hlavná 89, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2011, za účasti Okresného súdu Stará Ľubovňa, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Stará Ľubovňa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2011 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Stará Ľubovňa povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Stará Ľubovňa je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 570,06 € (slovom päťstosedemdesiat eur a šesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Martina Staroňa, Hlavná 89, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. mája 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Hlavná 89, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 46/2011 vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného stranou napadnutého konania, predmetom ktorého je rozhodovanie o určení vlastníckeho práva k pozemku KNC parc. č. [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ]. Konanie bolo pôvodne vedené pod sp. zn. 5 C 180/2008 na základe žaloby [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) o určení

priebehu hraníc medzi v s'ťažnosti špecifikovanými pozemkami (t. j. pozemkami parc. č. 191, 192, 193, 195, 196 a parc. č. 202 na [REDACTED], k. ú. [REDACTED] a pozemkami parc. č. 197/2, 198, 199 a parc. č. 203/3 na [REDACTED], k. ú. [REDACTED]

S'ťažovateľ v s'ťažnosti okrem iného uvádza:

„V priebehu konania zomrela žalovaná v 2. rade [REDACTED] a súd pokračoval v konaní s jej právnymi nástupcami - deťmi označenými ako žalovaný v 2. - 7. rade. V dedičskom konaní sp. zn. 1 D 375/2009 nadobudol podiel poručiťky na sporných pozemkoch [REDACTED], [REDACTED] - s'ťažovateľ. Súd po späťvzatí žaloby žalobkyňou voči žalovaným v 2. - 5. rade a 7. rade uznesením č. k. 5 C/180/2008-300 zo dňa 20. 10. 2010 konanie voči žalovaným v 2. - 5. rade a 7. rade zastavil a voči žalovaným v 1. rade ([REDACTED], [REDACTED]) a žalovanému v 6. rade (s'ťažovateľ) vylúčil vec na samostatné konanie, ktorému pridelil novú spisovú značku a vedie sa pod sp. zn. 5 C/46/2011. Na takéto vylúčenie veci na samostatné konanie pritom nebol žiaden zákonný dôvod a išlo len o zastretie skutočnosti, aby sa nejednalo o tzv. reštančnú vec a zbytočné prietahy.

V priebehu súdneho konania dochádzalo zo strany žalobkyne k úprave petitu žaloby, čiastočným späťvzatiam žaloby a k zmenám žaloby, a to v celkovom počte 9. Okresný súd Stará Ľubovňa napriek nesúhlasu s'ťažovateľa zmeny žaloby pripustil a konal o zmenenom návrhu (žalobe) žalobkyne, aj keď výsledky doterajšieho dokazovania neumožňovali súdu konať ďalej o zmenenej žalobe. Postupné zmeny žaloby a ich pripustenie súdom dospeli do štádia, že súdne konanie sa v súčasnosti vôbec nevedie o určenie priebehu hranice medzi pozemkami a po viacerých čiastočných späťvzatiach žaloby, zastaveniach konania v časti a zmenách žaloby sa súdne konanie už vôbec netýka pozemkov, ktoré boli pôvodne označené v prvotnej žalobe a žalobnom petite ako sporné pozemky, medzi ktorými je potrebné určiť priebeh hranice súdom, ale súdne konanie sa v súčasnosti vedie už ako súdne konanie o určenie vlastníckeho práva k pozemku...

S'ťažovateľ poukazuje na to, že súdne konanie voči nemu a jeho právnym predchodcom prebiehalo na Okresnom súde Stará Ľubovňa od roku 2008 pod sp. zn. 5 C/180/2008, následne po absurdnom vylúčení veci na samostatné konanie pod sp. zn.

5 C/46/2011 doposiaľ, teda od roku 2008 prebieha stále to isté súdne konanie o určenie priebehu hraníc medzi pozemkami, v súčasnosti označené v záhlaví ako konanie o určenie vlastníckeho práva.

Predmetné súdne konanie o určenie priebehu hraníc medzi pozemkami teda trvá viac ako 9 rokov (od roku 2008 doposiaľ), i keď sa to Okresný súd Stará Ľubovňa snažil konvalidovať tým, že zastavoval konanie v časti a vylúčil vec na samostatné konanie a pridelil jej novú spisovú značku, avšak konanie o určenie hraníc pozemku / určenie vlastníckeho práva stále trvá... “

Sťažovateľ sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, čo odôvodňuje takto:

„V dôsledku porušenia horeuvedených ústavných práv sťažovateľa utrpel sťažovateľ najmä majetkovú aj psychickú ujmu, nakoľko v dôsledku dlhotrvajúceho súdneho konania a stavu právnej neistoty mal sťažovateľ sťažený bežný rodinný i pracovný život.

V dôsledku dlhotrvajúceho súdneho konania utrpel sťažovateľ škodu spočívajúcu v tom, že nemôže svoj pozemok riadne užívať, nemôže na ňom skladovať materiál, veci ani tam parkovať motorové vozidlá. Sťažovateľ chcel na predmetom pozemku postaviť garáž, čo však pre pretrvávajúci súdny spor nemôže, nakoľko stavebný úrad mu nevydá stavebné povolenie. V dôsledku toho došlo k poškodeniu motorových vozidiel, ako aj materiálu, ktorý mal ešte pred začatím súdneho konania sťažovateľ uložený na predmetnom pozemku.

Sťažovateľ sa do právoplatného skončenia súdneho konania obával a naďalej sa obáva akokoľvek investovať do pozemku a stavby na ňom.

V dôsledku dlhotrvajúceho súdneho konania sťažovateľ utrpel ujmu týkajúcu sa jeho vlastníckeho práva, nakoľko nemohol disponovať so svojím majetkom (pozemkom), nemohol ho predať ani darovať.

V dôsledku uvedených skutočností utrpel sťažovateľ najmä nemajetkovú ujmu, ktorej náhrady v peniazoch sa domáha v súlade s nálezmi Ústavného súdu SR v podobných veciach, kedy boli porušené práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľ má za to, že aj v prípade úspešnosti v súdnom konaní bude veľmi náročné po viac ako 9 rokoch súdneho konania dosiahnutie nápravy inak ako náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, resp. priznaním primeraného finančného zadosťučinenia. “

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť mu trovy konania v sume 374,80 €.

Ešte pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti na pokyn predsedníčky okresného súdu vyjadrila zákonná sudkyňa v prípise sp. zn. 1 Spr0/674/2017 z 19. júna 2017, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Predmetná vec je skutkovo a právne zložitá a komplikovaná. Žalobkyňa sa žalobou domáhala najskôr určenia hranice medzi viacerými parcelami uvedeným v žalobe. V k. ú. [REDAKOVANÉ] boli nedoložené a právne nevysporiadané vlastnícke vzťahy, resp. boli rozpory medzi stavom v PK a stavom užívacím. V minulosti došlo medzi právnymi predchodcami strán sporu k viacerým výmenám pozemkov, k úpravám pozemkov v súvislosti s výstavbou nových rodinných domov a oplotením pozemkov (ktoré v minulosti neboli oplotené a užívali ich viacerí susedia), čo právní predchodcovia rešpektovali, ale tieto skutočnosti sa nezapísali ani v PK, ani v katastri nehnuteľnosti. V súvislosti s možnosťou vysporiadania vlastníctva formou notárskych osvedčení, strany sporu si dali vyhotoviť notárske osvedčenie o vyhlásení vydržania, ale bez toho, aby sa k vydržaniu vyjadrili jednak pôvodní vlastníci zapísaní v PK a bez toho, aby sa skúmal v prírode skutočný užívací vzťah, t. j. či skutočne došlo ku vydržaniu predmetnej nehnuteľnosti. Na základe takýchto notárskych osvedčení boli zapísaní v katastri nehnuteľnosti ako vlastníci pozemkov na jednej strane aj také osoby, ktoré v skutočnosti predmetný pozemok v čase vydania osvedčenia neužívali, resp. ho dlhodobo neužívali alebo na druhej strane aj také osoby, ktoré síce pozemok užívali, ale bez právneho dôvodu, resp. nikdy neboli vedení v PK ako jeho vlastníci... V prejednávanej veci v priebehu konania zomreli obidvaja pôvodne žalovaní - rodičia sťažovateľa, teda súd musel zisťovať a skúmať, kto sú ich dedičia, konať s dedičmi, resp. po prejednaní dedičstva konať s dedičom, ktorý zdedil spornú nehnuteľnosť.

Súd vykonal ohliadku na mieste samom za prítomnosti strán sporu, zisťoval skutočný stav veci, vypočul na mieste samom a aj na pojednávaní viacerých svedkov navrhnutých žalobkyňou a aj žalovaným. Súd vo vec nariadil znalecké dokazovanie a na návrh žalovaného vypočul na pojednávaní aj znalca a tiež aj geodeta, ktorý žalovanému ku notárskemu osvedčeniu vypracoval GP, v ktorom podľa znalca a vypracovaného ZP nesprávne identifikoval a zakreslil spornú parcelu...

Svojím spávaním sťažovateľ, resp. jeho právní predchodcovia tiež prispel k predĺženiu konania v prejednávacom prípade, keď viackrát navrhoval odročiť pojednávanie za účelom, aby súd vyžiadal fotokópiu spisov a listín z katastra nehnuteľností, ale jednoznačne neuviedol, ako tieto listiny súvisia s prejednanou vecou, tiež nesúhlasil s predloženou identifikáciou parcel a neoznámil súdu adresu svedka, ktorého navrhoval vypočuť, v dôsledku čoho muselo byť pojednávanie odročené, v lehote stanovenej súdom neoznámil súdu, či došlo k vyriešeniu veci mimosúdne alebo nie. K úkonom súdu, ktoré vyplývajú zo spisu a k vyjadreniu sťažovateľa uvedenému v sťažnosti ohľadom odročovania jednotlivých pojednávaní súd poukazuje, že vo viacerých prípadoch sťažovateľ uvádza nesprávne dôvod odročenia pojednávania, pričom viackrát pojednávanie bolo odročované aj na návrh žalovaného z dôvodu, že na pojednávaní nesúhlasil s dôkazmi predloženými žalobkyňou – s identifikáciou sporných parcel predložených žalobkyňou a trval na tom, aby súd vyžiadal túto identifikáciu z katastra nehnuteľností...“

Súčasťou vyjadrenia predsedníčky okresného súdu je aj rozsiahly prehľad procesných úkonov vo veci, ktorý ústavný súd overil porovnaním s predloženým spisovým materiálom a keďže mu zodpovedal, pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

Zo spisu v podstatnom vyplývajú nasledujúce skutočnosti:

1. Napadnuté konanie začalo podaním žaloby o určenie priebehu hraníc pozemkov 31. júla 2008 a bolo vedené pod sp. zn. 5 C 180/2008, pričom na strane žalovaných vystupovali rodičia sťažovateľa.

2. Na návrh oboch sporových strán okresný súd ponechal priestor na vyriešenie veci mimosúdnu dohodou od 17. marca 2009 v lehote 30 dní, ktorú sa nepodarilo uzavrieť.

3. V priebehu konania žalovaná v 2. rade zomrela a okresný súd konal ďalej s jej dedičmi, a teda aj so sťažovateľom od 29. apríla 2009.

4. Dňa 21. októbra 2009 okresný súd pripustil zmenu žaloby.

5. Dňa 19. novembra 2009 okresný súd nariadil predbežné opatrenie.

6. Podaním z 31. mája 2010 žalobkyňa vzala čiastočne žalobu späť proti žalovaným v 2. až 7. rade a navrhla pripustiť zmenu petitu – určiť vlastnícke právo k nehnuteľnosti v jej prospech.

7. Uznesením z 20. októbra 2010 okresný súd zastavil konanie vo vzťahu k žalovaným v 2., 3., 4., 5. a v 7. rade a vo vzťahu k žalovaným v 1. a 6. rade (sťažovateľ) vylúčil vec na samostatné konanie, ktoré bolo od 1. apríla 2011 vedené pod sp. zn. 5 C 46/2011.

8. Na pojednávaní uskutočnenom 24. januára 2012 došlo čiastočne k späťvzatiu žaloby a zastaveniu konania v tejto časti a okresný súd ponechal do 30. marca 2012 na žiadosť strán priestor pre prípadnú mimosúdnu dohodu.

9. Uznesením zo 16. apríla 2013 okresný súd čiastočne zastavil konanie pre späťvzatie žaloby (o určenie priebehu hraníc pozemkov) a pripustil zmenu žaloby (o určenie vlastníckeho práva k spornej parcele).

10. Uznesením zo 4. februára 2014 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie na účel odstránenia rozporov predložených geometrických plánov (znalecký posudok bol po urgenciách okresného súdu predložený 7. októbra 2014).

11. Žalovaný v 1. rade zomrel 18. augusta 2014.

12. Na pojednávaní konanom 8. septembra 2015 bola vykonaná konfrontácia svedka – geodeta a znalca a vyhlásený rozsudok.

13. Sťažovateľ podal proti rozsudku z 8. septembra 2015 odvolanie 18. novembra 2015.

14. Dňa 3. marca 2016 bol spis predložený Krajskému súdu v Prešove na odvolacie konanie sp. zn. 5 Co 59/2016, v ktorom odvolací súd rozsudok okresného súdu 8. septembra 2015 zrušil a vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia dobromyseľnosti pri vydržaní.

15. Spis bol vrátený okresnému súdu 30. mája 2016.

16. Okresný súd po vykonaní ďalších pojednávanií a doplnení dokazovania vyhlásil v poradí druhý rozsudok v napadnutom konaní 6. februára 2018, proti ktorému sťažovateľ podal 19. februára 2018 odvolanie a v tejto súvislosti okresný súd vykonáva úkony smerujúce k predloženiu spisu odvolaciemu súdu na účely rozhodnutia o odvolaní.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 97/2018 z 9. februára 2018 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprO 301/2018 z 23. marca 2018 oznámila, že netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti sťažovateľa, a svoje predchádzajúce vyjadrenie nedoplnila.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprO 674/2017 z 19. júna 2017 a 1 SprO 301/2018 z 23. marca 2018 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 19. apríla 2018 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k veci v podstatnom uviedol:

„... súdne konanie voči nemu a jeho právnym predchodcom prebiehalo na Okresnom súde Stará Ľubovňa od roku 2008 pod sp. zn. 5 C/180/2008, následne po absurdnom vylúčení veci na samostatné konanie pod sp. zn. 5 C/46/2011 doposiaľ, teda od roku 2008 prebieha stále to isté súdne konanie...

Vec bola skutkovo nenáročná, a len vinou konajúceho súdu, ktorý pripúšťal rôzne zmeny žaloby a úpravu petitu dospel súdny spor do štádia, že sa v podstate jedná principiálne o inú právnu vec a iné pozemky.

Vec bola aj právne nenáročná a neobstojí tvrdenia súdu, že vzhľadom na to, že sa menili predpisy o vydržaní je táto vec právne náročná. Predpisy o vydržaní sa počas súdneho konania začatého v roku 2008 žiadnym spôsobom nemenili...

Sťažovateľ poukazuje na to, že žiadna právna ani skutková zložitost' veci nemôže ospravedlniť 9 rokov trvajúce súdne konanie a poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 420/2012 z 26. 10. 2012...

Tvrdenie súdu o nedostatočnom obsadení súdu a veľkom množstve súdnych konaní je právne irelevantné. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní.

Nie je pravdou, že by sťažovateľ zaviniť prieťahy v konaní, že by jeho správanie prispelo k prieťahom v konaní a že by jeho žiadosťami o odročenie pojednávania vznikli prieťahy v konaní. Ak sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania alebo vyžiadanie ďalších listinných dokladov, bolo to len z dôvodu, že súd na pojednávaní pripustil zmenu žaloby alebo pripustil dôkazy žalobkyne, ktoré boli pre sťažovateľa nové, alebo súd vyžiadal od v tom čase Správy katastra Stará Lubovňa nesprávne listinné doklady alebo nesprávnu identifikáciu parciel.“

Sťažovateľ si zároveň uplatnil trovy konania pred ústavným súdom v rozsahu troch úkonov právnej služby:

„Okresný súd Stará Lubovňa je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. Martinovi Staroňovi, advokátovi, Hlavná 89, 08001 Prešov, vo výške 537,68,- EUR (za 2x úkon právnej služby v roku 2017 po 147,33,- EUR, t. j. 1/6 výpočtového základu za rok 2017 - prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti na Ústavný súd SR, 2x režijný paušál po 8,84,- EUR = 312,34,- EUR, 1x úkon právnej služby v roku 2018 po 153,66,- Eur, t. j. 1/6 výpočtového základu za rok 2017 - vyjadrenie k vyjadreniu OS Stará Lubovňa, 1x režijný paušál v roku 2018 po 9,22,-EUR + 20 % DPH) na jeho bankový účet...“

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 46/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 180/2008) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo

najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosti sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o určenie priebehu hranice medzi pozemkami a tiež konanie o určenie vlastníckeho práva, ku ktorému došlo po opakovanej zmene petitu žaloby, sú v zásade bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov, ale na druhej strane spravidla ide o spory, ktoré sú skutkovo a nie zriedka aj právne zložitejšie. V posudzovanej veci predsedníčka okresného súdu zakladá obhajobu doterajšieho postupu okresného súdu v napadnutom konaní práve na tvrdení, že „*Predmetná vec je skutkovo a právne zložitá a komplikovaná...*“. Ústavný súd toto tvrdenie predsedníčky okresného súdu čiastočne akceptuje a v tejto súvislosti konštatuje, že napadnuté konanie je predovšetkým zo skutkového hľadiska zložitejšie z dôvodov, ktoré sú uvedené v jej prípise z 19. júna 2017 a citované v časti I tohto uznesenia. Zároveň však ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 420/2012) akceptuje argumentáciu právneho zástupcu sťažovateľa, že „*žiadna práva ani skutková zložitosť nemôže ospravedlniť 9 rokov trvajúce súdne konanie ...*“, a predznamenáva, že skutkovú zložitosť napadnutého konania zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

2. Správanie sťažovateľa ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa posudzuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj

k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ nie vždy v doterajšom priebehu napadnutého konania poskytoval okresnému súdu požadovanú súčinnosť, čo do určitej miery prispelo k predĺženiu konania. K predĺženiu napadnutého konania objektívne prispeli aj niektoré jeho procesné úkony (ako aj procesné úkony ostatných účastníkov konania), na ktorých uplatnenie má nespochybniteľné právo (a preto mu v zásade nemôžu byť pripísané na ťarchu), keďže okresný súd bol povinný sa nimi zaoberať a vysporiadať sa s nimi. Zohľadňujúc uvedené, ústavný súd sumarizujúc konštatuje, že negatívny podiel sťažovateľa na predĺžení napadnutého konania nemal významnejší vplyv na jeho zjavne neprimeranú doterajšiu dĺžku. Ústavný súd však aj uvedené skutočnosti zohľadňoval pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z popísaného priebehu súdneho konania vyplýva, že okresný súd vo veci žaloby žalobkyne, ktorá bola opakovane modifikovaná, koná od roku 2008, pričom dosiaľ vo veci dvakrát meritórne rozsudkom rozhodol, avšak v poradí prvý rozsudok okresného súdu z 8. septembra 2015 bol v odvolacom konaní odvolacím súdom zrušený a vrátený. Z odôvodnenia zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu pritom vyplýva, že dôvodom zrušenia odvolaním napadnutého rozsudku bol nedostatočne zistený skutkový stav, ako aj nesprávne právne posúdenie rozhodujúcej právnej skutočnosti, čo signalizuje, že postup okresného súdu smerujúci k vydaniu rozsudku z 8. septembra 2015 bol neefektívny, v dôsledku čoho došlo k predĺženiu napadnutého konania.

Ústavný súd preto aj s prihliadnutím na neprimeranú celkovú dĺžku konania a zistenú neefektívnu činnosť okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo

k zbytočným priet'ahom. Na tomto základe rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä celkovú dĺžku napadnutého konania, zistenú neefektívnu činnosť okresného súdu, ako aj skutkovú zložitosť veci a správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním.

Úhradu priznal v uplatnenom rozsahu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a podanie písomného vyjadrenia vo veci) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3

vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2017 predstavuje sumu 147,33 € a za úkon v roku 2018 sumu 153,50€. Za dva úkony v roku 2017 a jeden v roku 2018 tak prináleží suma 448,16 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony v roku 2017 a jeden úkon v roku 2018 v sume 26,89 €, čo spolu predstavuje sumu 475,25 €. Právny zástupca sťažovateľa preukázal osvedčením o registrácii pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), že je platiteľom dane, a preto ústavný súd zvýšil priznanú odmenu o 20 % DPH, čo spolu predstavuje sumu 570,06 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2018